

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książd Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba - Av. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba - Caixa Postal 155 Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornał polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego i Księgarni Rydygiera.

Potomkowie Mojżesza w Paranie.

W numerze niedzielnym kurytybskiej «Gazeta do Povo» z dnia 5-go sierpnia b. r. ukazał się artykuł pod powyższym tytułem.

Przedstawiciel «Gazety» wybrał się w odwiedziny do p. Juliana Stolzenberga, prezesa «Centrum Izraelskiego w Paranie», aby od niego dowiedzieć się o życiu tutejszych Żydów.

P. Stolzenberg który jest, jak pisze «Gazeta do Povo» «perfeito cavalheiro» przyjął wysłannika «Gazety» z nadzwyczajną uprzejmością i udzielił mu następujących informacji:

«Centrum Izraelskie w Paranie» powstało 1-go sierpnia 1920 roku przez połączenie trzech organizacji żydowskich, istniejących przedtem. Celem «Centrum» jest zjednoczyć wszystkich Żydów w Paranie w jedną organizację, która by mogła bronić skutecznie interesów żydowskich. «Centrum» rozpoczyna obecnie budowę synagogi i domu ludowego żydowskiego w Kurytybie, organizuje dużą bibliotekę hebrajską, która posiada już przeszło 2000 tomów, prowadzi szkołę żydowską, do której chodzi 60 dzieci, w której uczy 2 profesorów — Żydów i portugalskiego normalistka; opiekuje się emigrantem żydowskim i pomaga nadjeżdżającym emigrantom Żydom.

Do «Centrum» mogą należeć wszyscy Żydzi, bez względu na to czym się zajmują i jakich są przekonania.

Żydzi żyją w Paranie już od roku 1890. W roku 1913 założyli w Kurytybie pierwsze towarzystwo żydowskie. Trudno jest obliczyć, ilu Żydów żyje w Paranie, w samej Kurytybie jest ich przeszło 200 rodzin.

Młodzież żydowska, bardzo liczna, przechodzi w większości do handlu. W gimnazjum w Kurytybie jest 20 uczniów — Żydów w uniwersytecie 10-ciu. W Kurytybie jest sporo wielkich przemysłowców i handlowców żydowskich, którzy mają duże znaczenie w życiu gospodarczym Parany i Brazylii. W dziennikarstwie brazylijskim, jak zresztą i we wszystkich większych dziennikach obu Ameryk i Europy, Żydzi odgrywają niepoślednią rolę.

W Kurytybie istnieje poza tym żydowska Grupa Dramatyczno-muzyczna; Izraelskie Towarzystwo Dobroczynności które są filiami «Centrum», oraz klub sportowy «Machabeus» liczący już przeszło 100 członków.

W dniu 12-go sierpnia b. r. odbędzie się założenie kamienia węgielnego pod dom ludowy — synagogę. W uroczystości weźmie udział Przy-

dent Parany Camargo, przedstawiciel prasy i wszyscy izraelczycy w Paranie.

W styczniu przyszłego roku odbędzie się w Kurytybie żydowski Kongres Pedagogiczny na który przyjedzie, około 50 profesorów — Żydów z całej Brazylii.

P. Stolzenberg był w r. 1921 przedstawicielem Brazylii i Chile na Kongresie sjonistycznym w Karlsbadzie w Czechach i wyjeżdża na takiż Kongres do Bazylei w Szwajcarii w roku 1929.

«Lud izraelski jest jednym z czynników postępu w całym świecie przez swoją aktywność i inteligencję» oto słowa, jakie umieścił na czele swego artykułu dziennikarz brazylijski po rozmowie z prezesem żydowskiego «Centrum» w Kurytybie.

Ciekawie, czy też dziennikarz napisał o Polakach, gdyby tak porozmawiał z którymś z naszych przesyłow, lub choćby z redaktorów?

Zresztą może się nie fatygować, przecież o nas aż udu- ni na tutejszym gruncie!

Ny

Telegramy z Polski.

Warszawa, 3-go sierpnia. — Dzienniki (warszawskie) donoszą, że cztery pułki wojska litewskiego zostały skoncentrowane między Lejpunami a Małatą i nadto wiele wojsk regularnych zajęły różne miejscowości na granicy. Władze litewskie zaprzeczają ułotki w których rozprowadzają ludność litewską, że mają dosyć żołnierzy do odparcia wojsk polskich. — Doniesienia i wiadomości o ruchach wojsk litewskich i band nierządnych na granicy polskiej świadczą, że zatarg polsko-litewski się zaostreżył. Wiadomości urzędowe z Polski donoszą, że Litwini wyszukując ciemności noco potajemnie kierują wojska ku granicy polskiej.

Berlin, 3-go sierpnia. — Dziennik niemiecki «Vossische Zeitung» otrzymał z Warszawy wiadomość, że wskutek wybuchu składu amunicyi wojska litewskiego niedaleko Olity zginęło 10 żołnierzy a 60 zostało rannych. — Agencja amerykańska «Uni ted Press» dowiaduje się z półurzędowego źródła litewskiego, że Litwa wprawdzie podobnie usunie się z Ligi Narodów, jeżeli na najbliższej konferencji z delegatami Polski nie zostaną uwzględnione jej wymagania. Nadto zaznacza ta wiadomość że Litwa w razie ustąpienia z Ligi ogłosi publicznie, że uważa Ligę Narodów za niezdolną do obrony praw małych narodów.

Berlin, 3-go sierpnia. — Premier litewski Waldemaras, przebywający obecnie w Berlinie, oświadczył redaktorowi

«Tageblattu», że nie wierzy w możliwość wojny między Litwą a Polską. Ufa w tej mierze we wpływ Francji która z pewnością nie chciałaby porzucić swej polityki pokojowej powstrzymałaby Polskę od tego niebezpiecznego kroku. Co do ustąpienia Litwy z Ligi Narodów, to nad tą ewentualnością jeszcze się dotychczas nie zastanawiano a może do tego nawet nie przyjdzie, o ile okoliczności tego nie przyniosą.

Berlin, 3-go sierpnia. — Tutejsza urzędowa gazeta socjalistyczna «Vorwaerts» krytykuje ostro gazety niemieckie, że zaturawiają niewiadomą o jakich powodów opiniję publiczną rozszerzając wiadomości najzupełniej fałszywe o tak zwanych «projektach Polski przeciw Litwie i Prusom wschodnim».

Ze swej strony donosi też i «Allgemeine Zeitung», że kilku agentów handlowych nie zauważyło nic nadzwyczajnego na granicy polskiej a już żadnego najmniejszego ruchu wojsk (Przyp. Red. Wogóle Litwa podjudzana chytrze przez Niemcy prowokuje ciągłe Polskę i drażni Ligę Narodów.)

Berlin, 4-go sierpnia. — Dzisiaj odwołują pogłoskę nadaną z Warszawy jako nieprawdziwą, że na pograniczu z Polską między Lejpunami a Małatą miało zostać skoncentrowanych 5 pułków litewskich. Tak samo, nieprawdą jest jakoby w Olicie miała wyłecieć w powietrze prochownia.

Berlin, 6-go sierpnia. — Gwałtowny huragan zburzył jedną z wież obserwacyjnych, jakie Polska na granicy z Niemcami buduje. Z powodu tego nieszczęścia zginęło 6 osób, naprawę tej strażnicy już rozpoczęto.

Rzym, 6-go sierpnia. — Mussolini przyjął na audjencji hrabiego Przedzięckiego nowego posła polskiego przy rządzie włoskim.

Warszawa, 4-go sierpnia. — Z okazji 14-tych rocznicy przystąpienia Rosji do wojny światowej wydała międzynarodowa komisja komunistyczna odezwę do narodu, w której oświadcza, że obecnie grozi światu nowa wojna i że tego powodu międzynarodówka wywołała wojnę światową. Wraz z tym, w razie wybuchu nowej wojny światowej wywołał światową rewolucję.

Rio, 8-go sierpnia. (Radio AA) — Na pokładzie statku «Zealandia» zjechali do Rio de Janeiro nowi konsulowie polscy, akredytowani przy rządzie brazylijskim: Kazimierz Downarowicz do Kurytyby, a Michał Świrski do São Paulo. — Ostatni (t. j. Express) wyjechał do Parany. P. Świrski jedzie tysiącami statkiem wprost do São Paulo a p. Downarowicz dopiero po kilkudniowym pobycie w Rio wyruszy do Kurytyby. Obaj przyjechali w towarzystwie swoich rodzin.

Lot polski nad Atlantykiem.

Lizbona, 5-go sierpnia. — Na podstawie wiadomości do Lizbony nadeszłych wiadomo już, że aeroplan «Marszałek Piłsudski» opadł na morze niedaleko przylądka Finisterre przyczem poranił się jeden z pilotów, którego umieścił w swej sali szpitalnej okręt «Samos». — Potwierdziła się wiadomość, że lotników polskich spotkano na morzu 80 mil na południe od przylądka Finisterre. Załoga samolotu oceniła a samolot odstawiono do Leixoes Lotnik Kubala jest ciężko ranny.

Warszawa 5-go sierpnia. — Telegram z Hamburga ze źródła polskiego donosi, że samolot «Marszałek Piłsudski» na którym majorowie Idzikowski i Kubala odbywali przelot na przestrzeni Le Bourget — Nowy Jork, wpał do Oceanu wczoraj o godzinie 4,45 i prawie się zupełnie zniszczył. Lotników zabrał okręt niemiecki «Samos» który zdażał do portów portugalskich

Porto, (w Portugalii) 5-go sierpnia. — Lotnicy polscy uśpiłi się w powietrzu 31 godzin a opuścili się na morze 60 mil od przylądka Finisterre, gdzie zabrał ich na pokład statek niemiecki «Samos» który także i samolot przyholował do portu. Dwa skrzydła samolotu pękły w dwóch miejscach. Zarzucił kotwicę w Leixoes statek niemiecki «Samos» który przyholował i samolot polski «Marszałek Piłsudski». Pilot Kubala przewieziono do szpitala.

London, 6-go sierpnia. — Korespondent gazety angielskiej «Exchange Telegraph» donosi z Portugalii, że samolot lotników polskich się potrzaskał.

Leixoes, 6-go sierpnia. — Przyczyną niepowodzenia w przelocie transatlantycznym lotników polskich była niesprawność motoru wobec tego lotnicy polscy byli zmuszeni prosić o pomoc parowiec «Samos», kiedy opadł na morze. Aparat połamał się i został odholowany do miasta Porto.

Lizbona, 6-go sierpnia. — Już zbadano przyczynę opuszczenia się na pełne morze lotników polskich. Po 31 godzin nym locie mniej więcej, z powodu złego funkcjonowania rozpylacza benzyny w motorze, musiał samolot opaść na 60 mil od przylądka Finisterre. Spadek samolotu był prostopadły gwałtowny i aparat (hydroplan) przy zderzeniu się z wodą został znacznie uszkodzony. Lotników — zabrał okręt «Samos» i odstawił do Leixoes. Jutro już chcą lotnicy pociągiem pieszym, «Sud» i «Express» wyjechać do Parany.

Parą, 6-go sierpnia. — Pan Amiot, który samolot zbudował dla polskich lotników, oświadczył dziennikarzom przy wywiadzie: «Już mnie mało obchodzi czy aparat zniszczony czy nie,

WYDZIECZICZONA czyli losy pewnej hrabianki polskiej

ciężkie życie zamknięcia powieść z życia amerykańskiego jest już do nabycia w «Oświacie». Powieść ta stanowi okazją księga o 788 stronicach: pięknie oprawna i posyła kosztuje tylko 15 milrejsów. Przy zamówieniu najmniej 6-sciu egzemplarzy dodaje się jeden egzemplarz za darmo. Wysła się tylko po otrzymaniu pieniędzy, które można nadesłać i w sellach.

Rodacy! Chciecie zrobić Waszym znanym lub przyjacielom pewną radość i miły podarunek lub zapłacić swe do czytania — to zakupcie tę powieść, od której się wprost odwracać nie można. Wiosna latca hrabianki i jej tęsknota do Polski wśród wiru obcego życia amerykańskiego przedstawia to dzieło wprost niezwykłe. Zakupcie to dzieło rychło, bo obdoby tylko ograniczoną liczbę egzemplarzy.

były tylko lotnicy ocalili swe życie». P. Amiot zdecydował się na podróż do Porto aeroplanem, o ile czas mu pozwoli.

«Ochotnicy do przelotów transatlantycznych wyrazili swoją radość z powodu przystąpienia lotników polskich. Mimo niepowodzenia pilotów samolotu «Marszałek Piłsudski», lotnik (francuski) Costes, wychwalając dzielność lotników polskich, oświadczył, że jak tylko wiatry ustaną to zaraz zerwie się do lotu. Tak samo lotnicy (francuscy) Drouhin, de Marmier i Favreu z tym samym uporem woli postanowili jutro o godzinie 5-tej wrócić się w powietrze aby wygrać rekord światowy najdłuższego unoszenia się w przelocie wozach.

Lizbona, 6-go sierpnia. — Donoszą z Porto, że lotnik Kubala już opuścił szpital wojskowy i chce znów spałkować z Idzikowskim. Obaj lotnicy bardzo ubolewają nad nieszczęściem które im przerwał ich wyprawę, a z drugiej strony są bardzo wdzięczni za pomoc udzieloną im tak życzliwie przez władze (portugalskie) Piloti oświadczyli, że później ponownie się podejmą tego przelotu; tymczasem aparat rozebrano i załadowano wprost do Parą.

Dalsze dzienniki przynioszą szczegóły nieszczęścia lotników polskich, które opowiadali sami lotnicy po wyładowaniu w Porto z okrętu «Samos».

Piloti oświadczyli, że aparat miał wady i motor źle działał; ledwie dostrzegli okręt zaraz skierowali się ku niemu i poprosili o pomoc a przybywszy do Leixoes prosili o pomoc lekarza w szpitalu, ponieważ lotnik Kubala był chory. Nie mogąc się dłużej utrzymać w powietrzu, upatrzyli sobie (na morzu) miejsce więcej spokojne, gdzie się opuścili. Przy zderzeniu się z wodą zepsuły się skrzydła samolotu.

Parą, 6-go sierpnia. — Nieszczęście jakie spotkało lotników polskich obudziło wielkie współczucie dla nich w kołach awiatycznych (francuskich) gdzie mieli wielu wibliceli. Z tego powodu rozpisyją się dzienniki i powtarzają, że lotnicy zerwali się do tego wielkiego przelotu mimo, że nadchodzą wiel-

ści o niepomyślnej pogodzie i źle funkcjonował rozpylacz benzynowy w motorze. Dzienniki przypuszczają, że lotnicy usłuchali tylko nakazów rządu (polskiego) skoro wyjechali z Le Bourget.

Lizbona, 8-go sierpnia. (Radio AA) Donoszą z Porto, że fabrykanci (p. Amiol) zbadali aparat i motor i uznali, że uszkodzenia są mniejsze niż przypuszczano. Samolot zostanie 12 sierpnia odstawiony do Francji. Na dzisiaj oczekują przybycia mechanika, który aparat rozbiere. Lotnicy spodziewają się, że przystąpią do nowego zlotu.

Lizbona, 7-go sierpnia. Dzienniki futejsze ogłaszają wiadomości z lotnikami polskimi Kubalą i Idzikowskim, w których ci opisują swoje kłopoty przelotu aż do chwili upadku. Kubala oświadczył, że tak on jak i jego towarzysze chcą się w najbliższym czasie podjąć ponownej wyprawy transatlantyckiej i twierdzi, że gdyby nie uszkodzenie przewodów benzynowych w motorze, to byłby z pewnością dojechał do Nowego Jorku.

Lotnicy polscy odtożyli swój wyjazd do Paryża i czekają na samolot, który ma przybyć z Paryża i zabrać ich do Francji.

Paryż, 7-go sierpnia. — Z Jemiska w Le Bourget wystano rozkaz do lotnika Reginensi w Madrycie, by w Lizbonie zabrał do samolotu lotników polskich Kubalę i Idzikowskiego.

Lizbona, 7-go sierpnia. O 11-siej godzinie dzisiaj przyszybował na lotnisko w Alverca pilot francuski oficer Peillard, który ma zabrać ze sobą lotników polskich.

Lotnicy polscy przechadzali się po ulicach miasta Porto, Kubala z ręką owiniętą i trzymaną na temblaku. Są przygnębieni, że im się przelot nie udał i chcą jak najprędzej wrócić do Polski. Idzikowski nie chce rozmawiać z dziennikarzami i zaledwie wyrzyna mu się wyraz «co za nieszczęście» (desgraça) (po polsku «psiakrew» Przep. Red.)

Lezarce zalecają obu lotnikom bezwzględny spokój i odpoczynek. Wzlot odbył się wśród pomysłnych okoliczności z Le Bourget, motor funkcjonował dobrze, podróż odbywała się wśród gęstej mgły w kierunku na Azory, widzieli 4 okręty, potem przez 10 godzin nie spotkali ani jednego okrętu. Po odbyciu 800 mil już przy Azorach, gdy wiały wiatry pomyślnie skierowaliśmy lot ku Stanom Zjednoczonym. Po przelecie jakich 3 tysięcy kilometrów przestaliśmy, że dołpy benzyny do motoru jest coraz mniejszy a naprawa w locie nie można było dokonać. Motor się zaczął psuć, wobec tego postanowiliśmy zawrócić ku brzegom Francji. Wobec zepsucia się motoru groziła nam śmierć, wtedy opuściliśmy się na morze, a okręt «Samos» nas ocalił.

Lizbona, 9-go sierpnia, (Radio AA) — Wczoraj przyleciał aeroplan na lotnisko Alverca, lecz nie był to samolot wystany po lotników polskich. Obaj lotnicy polscy przebywają jeszcze w Porto.

Gdyby się wszyscy przekonał o przyjemnym zapachu w ustach po czyszczeniu zębów, innego środka higienicznego do ust już by nie używał. Sprawa taka przyjemność w ustach, jak orzeźwiająca kąpiel na ciele.

Z Brazylii.

Kurytyba.

PODATEK przemysłowy, za wodowy i od napojów alkoholowych — impostos de Indústrias e Profissões e Líquidos Espirituosos musi być zapłacony do końca sierpnia — po tym czasie zostanie ociągającym się nalozona grzywna czyli multa wedle ogłoszenia 1-a Collectoria das Rendas.

PREZYDENT AFFONSO CAMARGO wraz z rodziną wrócił 9-go sierpnia z kąpieli morskich z Cayobá do Kurytyby i objął zwyczajne urzędowanie. Wiceprezydent dr Luiz de Albuquerque Maranhão wrócił dnia 8-go sierpnia z Rio do Kurytyby.

WYŚCIGI na przestrzeni 100 kilometrów urządziło w niedzielę 5-go sierpnia 10 różnych samochodów. Już w powrocie do Kurytyby zdarzyło się straszne nieszczęście pod Quatro Barras zsoferowi Affonso Perotti; na zakręcie chciał on prześcignąć auto firmy «Essex»; wziął w największym rozpędzie zakręt drogi, wpadł do rowu i samochód się trzykrotnie przewrócił, zabijając na miejscu nieszczęśliwego Perotti'ego; towarzyszy jego Octavia Barbosa wyrzuciło auto z taką siłą, że zламаł jedną rękę i jedną nogę tak że na jutrzejszy też zmarł. Zgruchotałe auto było włoskiej marki Bugatti.

WRZAWA po płotkarstwie babskiem na Campo de Galicia już się uspokoiła. «Gazeta do Povo» z 5-go sierpnia przynosi usprawiedliwienie Franciszki Romanowskiej, że jest niewinną i że padła ofiarą oszczerstwa.

NOWY SKLEP spożywczy otwart w Kurytybie przy ulicy São Francisco pod liczbą 55 znany kupiec polski Jan Kubis; jestto filja jego sklepu głów-

nego w Abranches. Sklep ten który jest rodzajem baru polskiego wydaje ciepłe potrawy i przekąski, zawsze służy doskonałą kawą ze świeżym pieczywem i ciastkami Wenda p. Kubisa ma też dogodność, że znajduje się zaraz obok Praga z Ordem na którym przystają z wozami bardzo licznie nasi koloniści z Kandydy, Orleansu, Lamemji Abranches i t. d. Jako miejsce posiłku w czasie bytności w Kurytybie nadaje się znakomicie ten sklep naszego rodaka. Polecamy też ten lokal taskawo wzmględem Rodaków. Swoją do swego.

ORLEANS — Spaliła się tu córeczka p. Stanisława Bernackiego przez prosty przypadek; w czasie niedawnych chłódów i opadów śnieżnych grała się przy ognisku; nagle zajęły się od ognia sukienki i nim na krzyk dziecka pospieszyli z pomocą rodzice, to już była tak poparzona, że w następstwie oparzeń tych zmarła po pewnym czasie.

Rio de Janeiro.

MINISTER SKARBU zwołał inspektora cłowego w porcie w Rio z jego urzędu i cały szereg jego pomocników a nadto zarządził surową rewizję wszystkich ksiąg rachunkowych. Wykryto ogromne nadużycia przy wyznaczaniu opłat cłowych; podobna rewizja odbędzie się w porcie Santos a także we wszystkich portach całej Brazylii jak ogłasza «Jornal de Commercio».

LOTNICY WĘSCY Ferrarin i Del Prete zlecieli szczęśliwie z portu Natal do Rio, gdzie ich powitały tłumy ludności. Po różnych uroczystościach i powitaaniach z okazji szczęśliwego przelotu z Włoch do Brazylii, lotnicy wyprawili się 7-go sierpnia do hangaru rioskiego, by wypróbować nowy hydroplan. Wzlecieli szczęśliwie nad zatokę Guanabara, lecz nagle hydroplan gwałtownie się wychylił i spadł do morza, gdzie się zupełnie zanurzył. Tylko rychtemu nadpłynięciu wielu łodzi zawiązujących lotnicy nie utonęli, lecz się dotkliwie poranili, zwłaszcza Del Prete, który zламаł obie nogi. Życiu jego nie grozi niebezpieczeństwo. Dziwny przypadek! Wielka wyprawa lotnikom, w którym się udała, a przy małej próbie omal nie zginęli.

NA OSOBLIWIY POMYSE samobójstwa wpadł tu młody człowiek niejaki Arlindo Fraga. Wdrapał się na wysoki mur ogrodu zoologicznego (dla dzieci zwierząt) i spuścił się do klatki, gdzie były zamknięte dwa wielkie lwy afrykańskie. Ludzie spostrzegli samobójcę i narobili wielkiej wrzawy. Tymczasem Fraga, widząc że zadziwione lwy nie chcą go rozszarpać choć je drażnił, wy dobył rewolwer i strzelił dwa razy do drapieżnych zwierząt. Na ogłos strzałów przybiegła służba ogrodu i zdołała żelaznymi kratami nagle spuszczać oddzielić samobójcę od pomrukujących już lwów. Widząc, że nie zginie w paszczce lwów, samobójca strzelił sobie do ucha i śmiertelnie się zranił. Odwieziono go do szpi-

tala. Ogólnie szpyszcują, że to był obłąkany. Działo się to 4-go sierpnia.

Rio Grande do Sul.

Ostatniego lipca b. r. okrętem «Commandante Ripper» przybył znowu 42 emigrantów przeważnie polaków, którzy na koszt rządu zostają odstawieni do kolonii pod Santo Angelo, jak luhly i Erebangó.

Piauh.

Stanem tym zawiądnęła zupełnie i całkowicie magnacka rodzina Pires Ferreira. Z tej rodziny pochodzą i rządzą obecnie: gubernator stanu, trzech senatorów federalnych, prezydent kongresu, stanowego, sekretarz prezydenta stanu, sekretarz skarbu i sekretarz spraw wewnętrznych; a nadto bratanek prezydenta stanu Piauh ma za żonę córkę prezydenta republiki dr. Waszyngiłona Luisa.

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Łaskawe Panie i W. W. Panów, że dnia 12 Lipca r. b. otworzyłem zakład fryzjerski pod firmą:

SALON FRYZJERSKI «HYGIENICA» Rua Saldanha Maranhão N 81 róg Voluntarios da Patria.

W nabytej praktyce mego zawodu, salon mój urządziłem pod względem higienicznym i technicznym na wysokości zadania, zapewniając wszelkie wygody łaskawej klienteli.

Dia pań wygodnie osobno urządzony Salon.

W nadziei że Łaskawe Rodaczki W. W. Rodacy zyczliwie popierają będą moją zakład i w oczekiwaniu łaskawych odwiedzin, pozostaje.

Z wysokim poważaniem
Wacław Robert Albert

Telegramy z Polski.

Ryga, 6-go sierpnia. — Poseł polski (w Rydze) wręczył posłowi litewskiemu w Rydze notę, w której rząd polski proponuje, by konferencja polsko litewska odbyła się w połowie miesiąca września b. r. w Genewie zamiast w Królewcu, jak to poddał rząd litewski w Rydze.

Re w al. (stolica Estonji) 7-go sierpnia. — Pojutrza odbędzie się w Rewalu wielka konferencja posłów estońskich z Moskwy, Warszawy, Kowna, Rygi, Helsingforsu i Sztokholmu (z wszystkich krajów bałtyckich) dla zastanowienia się nad sprawami politycznymi i wogóle nad krytyczną sytuacją w wschód Europy.

KORESPONDENCJE.

MARIANNA PIMENTEL (Rio Grande do Sul) 30 lipca 1928 — Zdaleka kulami się sirzela.

Panowie i panie, starzy i młodzi, mężczyźni i kobiety, żona i samotni, żli i dobrzy, przyjaźni i nieprzyjaźni, wielcy i mali i jaćkol-

T-wo Szkoły Ludowej im. Józefa Piłsudskiego w Kurytytybie. BAL POPOŁUDNIOWY.

W niedzielę dnia 12-go SIERPNIA 1928 urządzi w lokalu własnym przy ulicy Colombo 68 — Początek o godzinie 3-ciej po południu. W razie niepogody BAL zostanie odłożony na następną niedzielę.

wiel tylko z Marianna Pimentel, którzy tyle pisującej o gazetach! — proszę — **podanie sobie ręce i przeproczenie się**, bo tam gdzie się ciągnie tam się i drze. Nie patrz na dach gogo innego, kiedy tobie samemu na leb się klej! Na co tyle waśni — tyle obelg! Połączmy się weźmiem miłości chrześcijańskiej, a piękny wnik z tego i piękna przyszłość powie nam kto zbłądził! Lubicie pisać w gazetach? To idźcie do waszego młodą i dzielnego profesora; On wam do staroży materiału do pisania, godnego czasu i trudu i pełnego pożytku, a nie wstydu.
Człowiek dobrej woli z Marianna Pimentel.

Ze swiata.

Rosja

ROBOTNICZY ROSYJSYCI PIJA WÓDKĘ Z ROZPACZY.

Ryga, 18-6 — Z Moskwy donoszą, że władze sanitarne w Leningradzie zarządziły wśród robotników ankietę o szkodliwości alkoholizmu. Z ankiety wynika, iż 91 proc. robotników używa alkoholu.

Na zapytanie dlaczego piją wódkę, 40 proc. robotników odpowiedziało, że piją z rozpacz.

St. Zjednoczone

Stację otrzeźwienia założyl rząd Stanów Zjednoczonych na granicy meksykańskiej między miastami San Diego i Tia Juana. Od pewnego czasu bowiem mnóstwo obywateli amerykańskich w niezliczonych samochodach udawało się za granicę do Meksyku, by się tam upić wódką, której w Ameryce pić nie wolno. Wesołe te towarzyszywa wracali później pijane do domów, przyczem pijani szoferzy i kompletnie ułulani obywatele amerykańscy dopuszczali się wielu nadużyć, urządzali awantury i bijatyki przyczem i bez zaboju się nie obeszło. Obecnie rząd amerykański wystawił stację otrzeźwienia; policja nadjeżdżających z Meksyku pijaków rewiduje gruntownie, pijanych pakuje do celek na pewien czas aż do wytrzeźwienia; ululanych kompletnie wynoszą z samochodów i kładą jak barany na podłozce w celach, przyczem operującym się pijakom nie szczędzą inspektorzy policyjni batów, szturchaczy i guzów. W tej stacji dzieją się ciekawe i komiczne sceny. Bądźco bądź ten ostryspósób spotępowania z pijakami zdziałał swoje; liczba wycieczkowców po wódkę i na piatykę do Meksyku zmniejszyła się ogromnie.

Argentyna

Ostatnie orędzie prezydenta tej sąsiedzkiej republiki przynosi ciekawe wiadomości i tak: emigrantów w roku 1927-mym napłynęło do Argentyny 172.580 osób; z tej liczby za właścicieli emigrantów należy uważać 161.

Przedsiębiorstwo Kinematograficzne — J. Muzzillo & Filhos.
CAIXA POSTAL 534 — ADRES TELEGRAFICZNY ZILLO — CAIXA POSTAL 381

W niedzielę **MATINÉE** — **REPUBLICA** i **AMERICA**
WSPANIAŁA SZTUKA. — COŚ NADZWYCZAJNEGO!

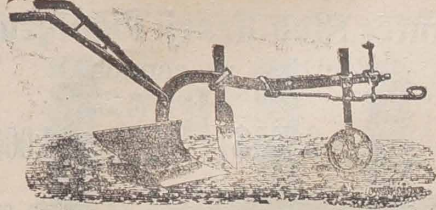
W poniedziałek 3-go Sierpnia
Sztuka niemiecka **Sumurum** Sztuka UEV z Pola Negri

Wkrótce — **BEN HUR**

W Sobotę 11-go Sierpnia — **REPUBLICA** i **AMERICA**
Espadas e Corações Com o risinho Tim Mac Coy

W niedzielę 12-go
Barão dos Ciganos Film nadzwyczajny programu **SERRA DOR** com o fascimto Lia Mara.

Dnia 14-go — **Amar, Soffrer e Vencer**
Z MARY ASOR i GILBERT ROLAND

Kolonisci! Przed zakupem przyrządów rolniczych składu gdzie są przyrządy bardzo dobre, gwarantowane, tanie i wygodne gdzie jest wielki w nich wybór. Abyście nie stracili ani na czasie ani pieniądzych, udajcie się do składu:

CASA HACKRARDT, CURITYBA

RUA 15 DE NOVEMBRO 96 - Caixa p. 420

Açosmalte

Naczynia z żelaza lane, emalowane wewnątrz na szaro. Są to jedyną naczynia które opierają się szkodliwej sile ognia, nawet przy smażeniu potraw

Garnki AÇOSMALTE są lepsze od garnków cynkowych.

Garnki te są do nabyci w wszelkich lepszych sklepach Brazylii.

Industrias Reunidas „ALBA” S.A. - Rio de Janeiro

Uważajcie na zieloną markę znajdującą się w każdym garnku oraz w wybitą markę Alba znajdującą się pod dem garnka

Wszystkie garnki te są do nabyci w wszelkich lepszych sklepach Brazylii.

FABRYKA MEBLI

Leonarda Wolnińskiego

Fabryka: Alameda D. Isabel 288 (34). Biuro: Alameda D. Julia da Costa 68 - Curityba - Paraná.

Przyjmujemy nie obsługani oraz wykonujemy wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu, szafy, biura, krzesła i t.p. Styl nowoczesny. Roboty znakomite. Foliolex jest Rodakom. - **Swój dom swego!**

Stolica Buenos Aires liczyła 1-go grudnia 1927 roku 2 023 000 dusz. - Kolej z Łazna w Argentynie wynosi 38 679 kilometrów, a więc najwięcej z całej Południowej Ameryki.

BAL MATINÉE.

Dom 12-20 Serpina b.r. (w niedziele) Związek Polski w Kurtybie urządza **Wielki BAL** matinee który się zaczyna o godzinie 4-tej po południu a kończy się o 12-tej na loty niniejszym zaprasza się wszystkich członków. Do tańca przykrwać będzie świetna orkiestra dęta

Sekretarz **Jan Fieński**

Wolne miejsce na składowym w **POLSKIM SKŁADZIE NA OŚCION.** **Witold Zagłohowiec**
Travessa Zacharias N.6. - Curityba.

RESTAURACJA - BAR

Rua São Francisco 55, Curityba
Zawsza najlepsza kawa, różne ciastka i słodycze ps i inne napoje najejadalnie i zagraniczne.

W nadziej, że **Szanowni Rodacy** zyczliwie popierać będą **moją filię, którą niedawno założyłem.**

Zostaje z powołaniem **JAN KUBIS** Główny mój skład znajduje się w **ABRANCHES** niedaleko kościoła na terenie T-wa im. Władysława Jagiełły, z którym zawsze najżyczliwiej współpracuję.

30:000\$000 skradziono u jednej firmy, która nie miała kasy tak zwanej Coffres. **Coffres IDEAL** w cenie 600\$ w gory są do nabycia przy **ulicy José Loureiro 39 - Curityba.**

Francisco Pinnow

Inżynier-Architekt
Rua Voluntarios da Patria 65
Podjęcie się budowy domów oraz urządzenia budki i urządzeń je tak na skłapy jak i na mieszkanie; z drzewa lub cej, w różnych stylach. Rysuje szkice budowl i załatwia podania do władz. Robota tanio, szybko i gwarantowana.

Spieszcie się! Okazja niedoczyjana. Likwiduje się 20 000 (dwadzieścia) tysięcy luzonów (luzgas) przy Avenida Luis Xavier N 16. Talerze, filizanki, czajniki do kawy i herbaty, naczynia kuchenne, różne rzeczy do kawy i herbaty, szklanki, różne wyroby ze szkła, likwiduje się po cenie niesłychanie niskiej.

Jaka linja okrętowa jeździć do Polski? - Tylko

„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Dlaczego? - Bo tanio, szybko, luksusowo i wygodnie.

Począwszy od dnia 9-go września stała komunikacja z polskim portem Gdynia **pierwszymi polskimi statkami, pod polską flagą - KRAKUS i ŚWIATOWID.** Kompania podejmuje się sprzedaży biletów bezpośrednio do każdego miasta w Polsce i odwrotnie biletu chameda z Polski do Brazylii.

PRZEDSTAWICIEL NA PARANE: P. TEOFIL G. VIDAL
RUA SÃO FRANCISCO N. 60.

Podagenci i t. d. - Na okręcie **TEOMACZ POLSKI** - Opieka nad kobietami i dziećmi i t. d.

AGENCI FIRM:

Ladislav Bukowski, **Ponta Grossa** - Parana - Praça Barão de Quaranua N 4 - Caixa postal 174.
João Sakienarz - **Prudentopolis** - Parana - Praça 15 de Novembro 4.
Albin Piotrowski - **Ivahy** - Parana.
Ludovic Hawryluk - **Iraty** - Parana.
Stanislaw Głuszyński - **Marchal Mallet** - Parana.
João Zawadzki & Co - **Fruvitopolis** - Parana.
W. Ksopczak - **Rio Claro** - Parana.
Kółko Rolnicze, adres Ks Zazobjo - **São Mathous** - Parana.
Francisco Pasternak - **Itayopolis** - Alto Paraguassu - São do Santa Catharina.

Klinika Chirurgiczna

przy ulicy 7 de Setembro N. 69, uroznik ulicy Ratcliffe - **Telefon N. 448.**

Choroby zamiejscowych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roelgens (X - X). Specjalności: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.

Dr. Antoni Rydygler

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo w **ANADIAOL** w wieloletniej praktyce. Dr. Miguel Conz, Austrógallo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Deg. Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guarbato jakoteż i inni lekarze.

RODACY W OURO VERDE!

Zakupujcie piękne ilustrowane dzieła o A oia na Literatura Brasileira. u P. o. Reckmansa.

Ciekawe rzeczy z Polski

Wielkopolanie Świętokradcy i wpływ przeobrażenia wsi - w ostatnim z trzech lat. Wogóle w ostatnich pięciu

W odpowiedzi na to kolonisci, soltys tej wsi August Haller i jego zastępca Edward Pauler, obrzucili og „stekiem” najordynarniejszych wywisk, wśród których były parszysza polska świniotnia należały do najbliższych. Kiedy robotnik odpowiedział, że ich za to Bóg skarze kolonisci rzucili się na niego, przetrwali na ziemi i tak długo bili kijami i kamieniami, aż biedak wyzionął ducha.

Następnego trupa z roztrzaskaną czaszką rzucili na szosę, gdzie zwłoki zostały znalezione przez przechodzącego policjanta. Wszczęto natychmiastowe energiczne śledztwo wykryło sprawców obhdnego mordu.

Objął zostali przewiezieni w kajdanach do urzędu śledczego w m. Łodzi.

SMIERTELNY KONIEC ZABAWY W WISIELCÓ.

Z Torunia donoszą: Onegdaj w czasie zabawy „chłopów w t. zw. wisielca”, we wsi Szymbarków opodal Lubawy 14-letni chłopiec zajął sobie piętę na szczyt 100 wsielca. Wskutek nieopatrzności go potrącenia podstawa, na której stał ta ostatnia wpadła mu z pod nóg i chłopiec zawiązał się do kolegi, widząc to niw zwrócić się, pobiegł przestraszony do miasta po pomoc, która przybyła, jednak za późno - gdyż chłopiec zmarł.

RODACY WSAO BENTO

ko:kolony: Rodacy Wermelho, Batias, P. go Fin, Avevnhueta, Rio Natal i t. d.

Pięknie ilustrowane „A Polonia na Literatura Brasileira” ma na składzie księgarnia Bruno Behr - Expedico Beliss.

Rozmaitości.

W OBŁOCZU GŁODOWEJ SMIERCI.

Katakumby rzymu, w których, jak wiadomo, pochowani są pierwsi chrześcijanie są największe na świecie. Niedawno dwadzieścia pięć tysięcy pielgrzymów, którzy przybyli do świętego miasteczka, chciało obejrzeć i katakumby.

Każdy z nich otrzymał świecę, prócz tego czterech z nich posiadało przy sobie lampki elektryczne. Wędrowali po katakumbach, niebezpiecznie z powodu możliwości zbiegnięcia, odbywając się za pośrednictwem kłosa, bez którego można by nigdy więcej światła dziennego nie oglądać.

W tym razem partia pielgrzymów wyszła miała z przewodnikiem, który jednak w ostatniej chwili nie przyszedł z powodu choroby. Jeden z pielgrzymów, który już był raz w katakumbach, odświadczył na to, że zastąpi w zupełności przewodnika.

Cała grupka ruszyła wobec tego naprzód. Na drodze z przełazkami i korridorach spotkali kilkunastu studentów. Po półgodzinnej wędrówce pielgrzymi postanowili wracać. Droga powrotna zajęła im już drugie pół godziny, a wyjścia nie było widać.

Przewodnik namówił kolegów

na odroczenie podjazdu którego odbyła się walna narada. W dyskusji okazało się, że samowolny przywódca wcale się już nie orientuje.

Uzostatków wyprowadził ogarnął

Coż było jednak robić? Pozostał isić dalej. Totyż onemi godzinami błądził, zupełnie nie zdając sobie sprawy, gdzie się znajduje. Jedną świecą gasła po drugiej.

Uzostatków wyprowadził ogarnął

był już mocno osłabione. Położenie ich stało się coraz groźniejsze. Za chwilę mogły zapanaować ciemności.

Poszukiwano dalej wyjścia,

gdy nagle zgłosił dwie lampki elektryczne; wędrowca odbywała się więc tylko - przy słabym świetle pozostających dwo lampki.

Po dokładnym sprawdzeniu okazało się,

że pielgrzymi wyszli na powierzchni 0,5 kilometrów od wejścia do katakumb.

Od Redakcji.

Zapamiętajcie sobie za rożne: Jan Klimenta 25\$, Feliks Mrozowski 15\$, Lud. 378\$00, list wysłany, Stanislaw Kierias 10\$, Wacław Orlikowski 10\$, Balbina Belinska 10\$, Stanislaw Milecki 10\$, Adolf Jachowicz 10\$, Jan Leszczyński 8\$400, Marcin Snielowski 10\$, Lud. numer 11 82 wysłano, Adam Czerb 10\$, Konstancy Szatkowski 20\$400, Stanislaw Mrozowski 10\$.

Komunikat.

Rossulak Rzeczypospolitej Polskiej w Kurtybie zawiadoma wszystkich mężów i żon, rodaci polskich, urodzonych w roku 1910 t.m. zamieszkałych lub czasowo przebywających w Brazylii, w stanach Paraná, Mato Grosso, Santa Catharina i Rio Grande do Sul, że w myśl artykułu 20. Ustawy o powołaniu obywateli służby wojskowej z dnia 28-go maja 1924 roku (Dz. U. R. z Nr. 61, poz. 609), niezależnie od czasu oraz powodu wyjazdu lub z kraju, wniósł się do Kurtybi Rzeczypospolitej Polskiej w Kurtybie (Rua 13 de Maio N 68) pod osobistym obowiązkiem, w terminie od 15-go września do 15-go października r. b., celem zarejestrowania się. Zgłoszenia można przysłać również pocztą, załączając znaczek pocztowy na odpowiedni, oraz podając niezbędne następujące dane:

- 1) Imię i nazwisko,
- 2) Data urodzenia i miejscowość,
- 3) Imiona rodziców (nazwisko matki),
- 4) Cytryj rodzić,
- 5) Zawód ojca,
- 6) Miejsce faktycznego zamieszkania w Polsce (Prowiat, Województwo),
- 7) Miejsce pobytu (obecnie),
- 8) Narodowość (jeżeli inne),
- 9) Wyznanie,
- 10) Zawód,
- 11) Wykazanie, 12) Stan cywilny (kawaler czy żonaty), 13) Ukaranie sądowe,
- 14) Wady fizyczne.

Rejestracja niniejszą ma charakter wyjątkowy, nie będzie obowiązkiem powrotu do kraju, a za sobą obowiązuje tylko w tym celu. Kierownik Konsulatu R. P.: **Saubor KURTYBYA**, dnia 5 sierpnia 1928 roku.

RODACY W RIO NEGRO I M. A. Tak cenie dziękuję: Polonia na Literatura Brasileira, można nabyć u Alfonsa Gams Junior - Rua 15 de Mayo N 4.

Chcesz zabezpieczyć sobie przyszłość i swoim dzieciom?

To zakup sobie bez straty czasu akcje Kompanji: **Companhia Brasileira de Petroleo Cruzeiro do Sul**

CENA JEDNEJ AKCJI 10\$000 AŻ DO DNIA 30-GO WRZEŚNIA TEGOŻ ROKU TYLKO.

Biuro: **Palacio do Commercio 3º andar Curitiba — Paraná --- Brasil**

Cosulich Line Trieste

Okrety odchodzą z Santos: DO EUROPY:

Marta Washington	14-go Sierpnia
Atlantica	5-go Września
DO BUENOS AIRES	
Atlantica	16-go Sierpnia
Marta Washington	26-go Września

Szyfarty z Europy: Zaokreślenie urzędowe pośrednictwo w zamowieniach szyfart z głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okręt odchodzi z Triestu.

Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinelli** — S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34. Prośbie o Informacje: **JOAO NOCITI** Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curitiba.

Z powodu zmiany lokalu sprzedaje domy za bardzo niską cenę. Informacji udziela: Rua Voluntarios da Patria N 63 lub w Redakcji „Ludzie” José E. G. Papugné

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszacie się w „Ludzie”.

RODACY MALETANSCY!

W sklepie **Romana Paula** jest na składzie cenne dzieło ilustrowane: »A Polonia na Literatura Brasileira«.

Nadesłane.

Odpowiedź na „echa z Wiczorka w Świecie. N. 30.

Zanim Towarzystwo „Junak” poprosi pana J. P., inacej Jana Psychę, o złożenie satysfakcji za obrazy Twarzystwa, ja, jako sekretarz i komendant „Junaka”, członek zarządu innych towarzystw, oraz jako główna przyczyna niecnego artykułu p. Psychę, zaprzuję się tego pana, co spowodowało go do kalandria się w tak brudnych rzeczach, jak oczernianie bez żadnego właściwego powodu swoich znajomych i obrażanie tow. Junaka przez wrzucanie się do sprawy wewnętrznych tegoż, nie mając do tego żadnej kompetencji! Nie jest pan członkiem Junaka — a więc siędzi cicho i baw się, jeśli cię zaproszono, a nosa tam gdzie nie potrzeba, nie wtwarzaj. Wszak byłś pan członkiem i Związku i Junaka i nigdy nie byłś zadowolony; zawsze kręciłeś nosem a la p. H., któremu się hotota Junaka niepodobala. Kazaleś pan wykreślić się z obu towarzystw, a ostatnio udałeś nawrócić się, aby podjąć deklarację wstępu do Junaka i następnie podrzeć ją na środka sali towarzystwa; słownie się spłatałeś. Dziękuj Bogu, że i ciebie nie wyproszono za to złowięzactwo, a zresztą przezwyczajając się do tego, wyproszają cię pan natychmiast.

Albo wracamy do rzeczy; p. H. wyraził się jako komendant tegoż i członek komitatu, tego pana w obecności prezesa Junaka i innych członków komisji wyprosiłem z sali, ponieważ wkroczył się do tego, bez zaproszenia. Sprawa załatwiona.

Teraz pan śmieje zarzucać nam brak organizacji? A p. H. mianował pana swoim obrońcą i adwokatem? Radzę panu zaprzestać tej zabawy i agitacji przeciw „Junakowi”, bo będzie źle; zachęcić pan mógł, być lepiej swego szkoły, a to coś pan o nas napisał nie ujdzie ci z ręki.

Nie chce szukać nowych powodów do szargu, lecz ponieważ dużo ludzi czytało pański artykuł, podaje fakt po fakcie, jak jest w rzeczywistości.

Sprawę z p. Hrehorowiczem uważam za zakończoną, wobec tego co powyżej napisałem. O żadnych intruzach i plotkach nie wiem — to pański wymysł; zdaje moje przeżostwo na pana, czlowieka wieciec doświadczanego, a jeśli chcesz pan zapoznać się bliżej z moim „marzeniem wielkości”, to mogę „tego wielkiej osobie” przy sposobności powiedzieć co jest moim marzeniem.

Co do języka polskiego na ćwiczeniu Junaka, to proszę być spokojnym; u nas nikt się nie wyznarodowi. Ćwiczenia prowadzone są w języku polskim, a jeśli czasem członkowie rozmawiają po między sobą po portugalsku, to przecież jesteśmy w Brazylii. Miałem i ja sposobność zaobserwować w pańskiej szkole, że większość działwy mówi pomiędzy sobą po portugalsku. Co pan powiesz na to? Następnym punktem: przepis o zawodach sportowych znam doskonale i proszę pana, aby się nie wturczał do spraw, na których się absolutnie nie zna. Bieg Junaka w maju odbył się zupełnie prawidłowo, jak to uznał zarząd tow. i Komisja biegu. A może panu żal, że nie biegł z nami? Szkoda! Bo moje nogi długie nogi musiałby pan wziąć i zają nagrodę. Jeśli pan ma ochotę biegać, to proszę przeczytać moje kontrzewanie w odpowiedzi Trocyskiemu.

Przechodząc do dalszego punktu, żałuję bardzo i przepraszam panna H. K. za to, że jej po koleżeńsku powiedziałem, że nie ma pań w głowie; nie sądziłem, żeby to wywołanie starego znajomego miało ją aż tak urazić, aby się skarżyła na osób obcych. A jednak paniuska ma czas, bo stała ja widując w dniu ówczesnym Junaka, jak sędzią samotnie w kątku od godziny 7-ej do 9-iej, albo i później i, podczas gdy inne wesoło uprawiają gimnastykę, ona się nudzi.

Chcę mimo pan Psychę użyć jak mam obyczajlich się z panienkami i namawia „Junacki”, aby się wszystkim na mnie obraziły; sążę, że to robić będzie zadrożyć, a w

Leilao

Każdego wieczora można nabyć u tej leilatacji naczyina kuchenne, sklanki, materiały kaszmirowe, parasole, płótna, obuwie, białe, zegarki, ubrania gotowe t. p. — Koczystajcie z okazji. **João Pedro Curial** specjalny leilataor. Biuro i skład: Avenida Luiz Xavier N 16.

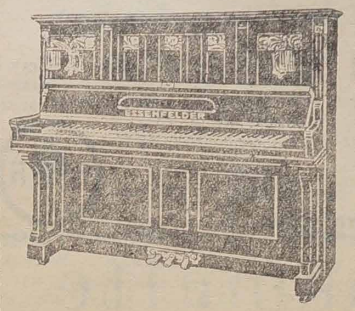
DROKARNIA, INTROIGATORIA, PAPIERNA FABRYKA PIECZKI GUMOWYCH I KSIAG HANDLOWYCH.

Księgarnia
Przybory kancelaryjne i szkolne. Dewocjonalia i przybory koscielne. **C. E. SCHULZ & Cia.**
Dawny le Cezar Schulz
Rua Barão Sero Azul 66-72 (Lawniej 12-14) Curitiba — Telef. 1150

Skutek Stabilizacji Pieniężnej

Zniżka w cenach.

A wysokość 132 cm. 7 oktaw 3 pedaly 3:700\$ | **B** wysokość 132 cm. 7 i 1/3 oktaw 3 pedaly 4:000\$

Ze względu na ustalony kurs pieniężny, trzymając się ściśle kosztów produkcji, możemy co do jakości wyrobów, zaofiarować publiczności naszej wprost wspaniałe pianina, bardzo dobrego gatunku po najniższych cenach od najtańszych pianin zagranicznych

SPRZEDAJEMY PIANINA TAKŻE NA SPŁATY.
F. Essensfelder & Comp.
Fabrykanci pianinów.
CURITYBA — Sala wystawy: Rua 15 de Novembro N 103.

Casa Leal

gdzie dawniej mieśoiła się CASA OITO.

Praça Tiradentes 8 Curitiba
Nowa i nadzwyczajna zniżka w cenach materiałów: »Xadrez, zebru, brzoim, płótna bawełnianego, płótna fantazyjnego, jedwabiu, trikolny, rękawików, szkarpetek i t. d. a. to z powodu tego, że nasz główny skład (matriza) wnet zamknięty. Ceny nietylko niskie.

Płótno estampado metr	1\$000
Płótno w kratki dobre, metr	\$800
Płótno w kratki Japa, metr	1\$000
Płótno w kratki najlepsze, metr	1\$100
Brzoim, metr od	1\$000
Płótno bawełniane, sztuka 10 metrów	9\$000

KORZYSTAJCIE Z TEJ OKAZJI

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83 róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne piciecywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

Farby BAYER są najlepsze do farbowania wszelkich materiałów

CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 52 — Curitiba.

Prawdziwa ZIEMIA KAWOWA

Terra rocha apurada.
Kolonizuje się ziemie pod plantacje kawy w rozmaitym rozmiarze przy samej **stacji Japyra** w cenie 400\$000 za hektar. Nabywca może otrzymać ziemię w dwóch ratach płatnych w przeciągu roku bez żadnego procentu od pozostałej sumy. Klimat bardzo zdrowy. — Ziemia legalna bez żadnych intruzów.
Wszelkiej informacji udziela **Antoni Dorabiallo — Palmeira — Paraná**

João Pedro Curial

Leilaoiro Oficial Matriculado na M. M. Junta Commercial do Estado e com De posito no Thezouro. Przyjmuje predermity i rzeczy ruchome i inwertarsie ruchomy na sprzedaż przez licytację **Leilao**. Ma zawsze na składzie szkieł maszyn do szycia, różne narzędzia, ksermiry, ubrania gotowe i dużo innych rzeczy. — Biuro i skład: Avenida Luiz Xavier 16 — Curitiba.

więc o prawnieniu komplementów, podaje następujące fakty: swego czasu gdy mieszkalem w lokalu Szkoły Ludowej, nie raz wyrażałem się pan do mnie o swoich matych uczennicach »Oto! jaki ja mam liczny harem«, albo nazywałał pan je swymi narzeczonymi, gorsze w ten sposób zawiśdzone dziewczynki. To były komplementyi zaprawdę godne **starego kawalera** jakim pan jesteś. Żyłymyś dawniej w zgodzie i nie spowiedałeś się pan, żebym kiedyś te niewinne żarty miał użyć jako obronę mego honoru! A jak pan wytumaczył to, że cię jeden z uczniów »professor obwoływał po ulicy « »professor ladraó«, co też przygadkowo ślasyzałem.

Jeżeli mnie można wybaczyć duzo rzeczy, jak pan pieszcz, to tych rzeczy panu, jako nauczycielowi wybaczyć nie można. Nie znajduję się więc panie Psych, psychologia ludzi młodszych od siebie, a pilnuję swego słowa, która demoralizuje.

Do zarządu Szkoły Ludowej wniosłem apel, aby nie pozwalano więcej swemu nauczycielowi na podobne występowanie przeciw naszym towarzystwom. Pan Psych jest już od kilku lat między nami i myślalem, że nie pójdzie śladem innych intruzów, lecz się myliłem. Zaczyna i on; na początek od ludzi młodszych, jak ja i towarzystwo jak Junak, lecz bez ostrzegaw ostrożnie z nami.

Namam proszę Redakcję »Swit«, aby na przyszłość zastanawiała się nad tem co ma drukować. Nie spodziewalem się, aby po tak pięknej notcie o wieczerku w numerze przednim, miała coś podobnego drukować.

Możecie pisać o Sobocińskim z czego sobie nie będą robił, bo jestem tutaj przez wszystkich znany i to jest wystarczające, ale nie winące imienia **Junaka**, które winące było sklane. Cel nasz jest tylko jeden — wychowanie fizyczne młodzieży, a nie o innego. Proszę to zapamiętać.

Jan Sobociński.

Sytuacja w Meksyku, a nasz wolnomylczosc.
Riograndańca »Estrella da Mo.« z dnia 1-go lipca b. r. i oza-

sopismo »America« (Nowy York) podają obszernie artykuły o sytuacji religijnej w Meksyku, w których między innymi czytamy:

Wskutek barbarzyństwa władz w **stanie Jalisco** wypędzono 30.000 mężczyzn, kobiet i dzieci z własnych domów. Uciekinierzy, błądzący się bez schronienia, bez opieki i bez żadnej pomocy. Setki innych znalazły śmierć pod rumowiskami zburzonych przez samoloty wojenne domów.

Dalsze wieści głosz, że tysiące ludzi uciekło z Jalisco przed okrucieństwami. W niektórych miastach, liczba zbiorów przewyższa 10.000. Do popochu wojennego i prześladowań przyłącza się dotychczasowy głód, ponieważ nikt nie posiada środków, ani żywności. Położenie wychodźców godnie jest najwyższego politowania, chociaż nie zbywa im na pomocy i wzruszającym miłosierdziu. O zbrodniach, mordach i porach opowiadają tak ohydne szczegóły, że niczem się nie różnią od wyrafinowanych zbrodni Nerona i Dioklejajana.

W **Guadaluja** ksiądz Saba Reyes został obłany benzyną i żywem spalony, w inneż sąś mieszości tracono księży katolickich nocami przez rozstrzelanie.

W **Valle de Guadalupe** ksiądz Juan Gonzalez zamordowany został, w chwili gdy odmawiał różaniecie w kościele, ze słowami: »A teraz odmawiaj dalej swój różaniec!«

W **Zacatecas** ksiądz Correa, niosąc wiatyki pewnemu choremu, mimo największej ostrożności, został osaczony przez oddział żołnierzy, którzy wyszadzają kapłana, chociaż mu wydrzeć Najświę. Sakramentu, by Go zbiedzelić. Nie pozwalając na świętokradstwo, ksiądz niepospostrzeżenie spożył sam św. Hostię, otem rozwiolszeży żołdaków, którzy szarpali nim, stawili go przed dowódcą. Dowódca przodem wszystkim zażądał, by ksiądz wyspowiadał skazanych na śmierć jeńców — powstańców. Ksiądz spełnił żądanie dowódcy, spowiadając nieszczęśliwych i dodając im otuchy. Potem dowódca zwrócił się doń z żądaniem wyjawienia tego co słyszał na spowiedzi. »Przedajcie — odrzekł kapłan, a gdy dowódca zagroził mu śmiercią, wolął paść

pod kulami, niż zdradzić tajemnicę spowiedzi.

Mieszkańcy pewnego miasteczka mówią i przeniesienia się do nowego miast. Opornych rozstrzelano w mieście została osaczona przez krwawej tragedji, rozgrzywa się na te przesładowań religij w Meksyku.

Jasnem jest, że walka toczy się, być, albo nie być religij chrześcijańskiej, a nie o rozdział kościoła od państwa jak to starają się wywodzić światu służący rządowi amerykańskiemu i niektóre pisma charakterze naszego »Switu«.

Znamieną jest rzecz, że prezydent żydowski w gazecie »Central — Vereinszeitung« oburzony potęgą i protestuje przeciw okrucieństwu meksykańskiemu, gdzie świat cały z wyjątkim Bolszewizmy wdryga się i współpracuje z nieszczęśliwymi męczennikami. — »Swit« pismo »postępowe« pochwala czyn Gallesa, sankcjonując mord, jako srodek godny celu.

Pomijając ów zupełnie zanik etyki moralnej, dochochodzą do konkluzji: że tam gdzie nie przemawia do serca krew niewinnych ofiar, jak maitrosłowach tysięcy, tam, gdzie się stara wygrać za każdą cenę wiarę z serc ludzkich, nie dajęc im wzamiać, tam wkrótce nie Swit, ale Zmrok zaplanuje. —

PODZIĘKOWANIE.

Mój najej podziękuję, za pośrednictwo Redacji niniejszego pisma, wczarny się z gorącym podziękowaniem — wszystkim tym, którzy przysięgli i kolegom, jakoteż i wielu innym, którzy obecnym przy oprowadzaniu zwłok s. p. **J. Józefa Potulskiego** na miejsce wiecznego spoczynku — jak najłepszą część i serdecznym podziękowaniem im za to składamy. Red. n. s. p. Zmarłego zachowa sobie wszystkim w szereg i wdzięczność —

Przyjaciele Świątym Wam, niniejszym Jaknagardnieżnież podziękowa nie i Bóg zapłać.

Za Zons, M. K. i B. K. — Elzbieta Potulskiego — podpisano: Józef Urban, Zięć i Oresta.

Stanisław i Franciszka Urban
TREZE DE MAIO, 16 7-1928 roku,